

**MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII**

**METODOLOGIA
DE ELABORARE, VALIDARE ȘI APROBARE
A STANDARDELOR DE CALIFICARE**

Chișinău, 2022

Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova

ORDIN

15.06.2022 nr. 573

mun. Chișinău

**Cu privire la aprobarea Metodologiei de elaborare,
validare și aprobare a standardelor de calificare**

În scopul executării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1016/2017 cu privire la aprobarea Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova, HG 678/2020, Planului de activitate al Ministerului Educației și Cercetării pentru anul 2022, aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 1718/2021 și în baza Deciziei Consiliului Național pentru Calificări din 27.05.2022, Ministrul emite prezentul

ORDIN:

1. Se aprobă *Metodologia de elaborare, validare și aprobare a standardelor de calificare*, conform Anexei.
2. Structurile, experții/membrii grupurilor de lucru responsabili de dezvoltarea calificărilor vor aplica prevederile prezentei Metodologii în procesul de elaborare, actualizare, validare și aprobare a standardelor de calificare.
3. Direcția Cadrul național al calificărilor (dna Tatiana Gherștega):
 - 3.1. va asigura publicarea *Metodologiei de elaborare, validare și aprobare a standardelor de calificare* pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării;
 - 3.2. va acorda asistență părților interesate în aplicarea prezentei Metodologii;
 - 3.3. va asigura îndeplinirea prevederilor prezentului ordin.
4. Se abrogă Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 1617/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de elaborare, revizuire și validare a standardelor de calificare.
5. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în sarcina dnei Galina RUSU, Secretar de stat.

Ministru

Anatolie TOPALĂ

Viziua Contact: 022-234500

METODOLOGIA DE ELABORARE, VALIDARE ȘI APROBARE A STANDARDELOR DE CALIFICARE

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Metodologia de elaborare, validare și aprobare a standardelor de calificare (în continuare Metodologia) constituie baza normativă pentru elaborarea, validarea și aprobarea standardelor de calificare pentru formarea profesională inițială și continuă de toate nivelurile prevăzute în Cadrul Național al Calificărilor din Republica Moldova.

2. Scopul Metodologiei este de a reglementa procesul de elaborare/actualizare, evaluare, validare, avizare și aprobare a standardelor de calificare, necesare pentru dezvoltarea unui sistem național integrat de calificări, care cuprinde toate nivelurile și tipurile de calificări din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții.

3. Metodologia este orientată spre realizarea următoarelor obiective:

1) dezvoltarea Cadrului Național al Calificărilor (în continuare CNC) integrat;
2) implementarea politicilor și strategiilor naționale din domeniul educației și formării profesionale, politicilor din spațiul european al educației și formării, Strategiei naționale de dezvoltare și politicilor de dezvoltare sectorială;

3) asigurarea relevanței, transparenței și credibilității calificărilor prin implicarea în procesul de elaborare/actualizare și validare a standardelor de calificare a tuturor părților interesate în formarea de cadre calificate pentru piața muncii în continuă schimbare și integrarea socială a persoanelor;

4) asigurarea comunității academice, angajatorilor și altor beneficiari interesați cu standarde de calificare de calitate, aliniat la standardele europene ale calificărilor și la bunele practici internaționale;

5) asigurarea eficienței sistemului național de calificări;

6) facilitarea transferului, portabilității și recunoașterii calificărilor dobândite în diverse contexte prin aplicarea unui format unic pentru descrierea calificărilor de toate nivelurile și evaluării rezultatelor învățării;

7) angajarea furnizorilor de programe de educație și formare profesională în realizarea unui proces educațional de calitate;

8) prevenirea cazurilor de acordare a calificărilor neconforme cu CNC și standardele de calitate;

9) asigurarea calității standardului de calificare.

4. Metodologia se aplică la:

a) elaborarea și actualizarea standardelor de calificare;
b) verificarea relevanței calificărilor pentru piața muncii;
c) validarea standardelor de calificare;
d) dezvoltarea programelor de studii/formare profesională inițială și continuă de toate nivelurile CNC;

e) evaluarea și validarea rezultatelor învățării, obținute în diverse contexte, în vederea atribuirii calificărilor.

5. Ministerul Educației și Cercetării inițiază elaborarea standardelor de calificare în colaborare cu autoritățile administrației publice centrale cu competențe în domeniile de referință, comitetele sectoriale pentru formare profesională, și de servicii educaționale și de formare profesională, angajatorii, alte părți interesate.

6. În sectoarele de activitate economică în care nu sunt create și instituționalizate comitete sectoriale pentru formare profesională la elaborarea standardelor de calificare participă asociații patronale, asociații profesionale, sindicate de ramură, agenți economici cu experiență relevantă, alte părți interesate.

7. Participanții la procesul de dezvoltare a standardelor de calificare și atribuțiile acestora sunt expuse în Anexa 1.

8. Elaborarea standardelor de calificare se bazează pe următoarele principii:

1) *consens și incluziune* - în procesul de elaborare a standardelor de calificare se consultă și se asigură implicarea directă sau indirectă a partenerilor sociali, instituțiilor naționale și internaționale, altor părți interesate în:

- a) stabilirea necesităților pieței muncii;
- b) elaborarea/actualizarea și validarea standardelor de calificare;
- c) compatibilizarea ofertei de programe de studii/formare profesională cu cererea de calificări pe piața muncii;
- d) elaborarea programelor de studii/formare profesională, bazate pe rezultate ale învățării, conform standardului de calificare, care asigură formarea competențelor profesionale, solicitate de piața muncii.

2) *dezvoltare și relevanță* - activitățile de dezvoltare a standardelor de calificare se bazează pe cercetări și prognoze:

- a) analiza tendințelor de evoluție a pieței muncii naționale și internaționale referitor la necesarul de noi calificări și competențe;
- b) analiza informațiilor (studii, sondaje, etc.) privind necesarul de calificări și competențe pentru satisfacerea nevoilor academic, economice și sociale ale utilizatorilor de calificări;
- c) analiza informațiilor cu privire la dinamica salariilor;
- d) analiza informațiilor cu privire la tendințele de dezvoltare ale sectoarelor sociale și economice;
- e) alte surse relevante.

3) *asigurarea și îmbunătățirea continuă a calității* care presupune:

- a) evaluarea externă a furnizorilor de programe de educație și formare profesională prin care se asigură încrederea societății în calitatea calificărilor;
- b) evaluarea validă, credibilă, accesibilă, transparentă și realizabilă a rezultatelor învățării, demonstrate de candidați în vederea atribuirii calificării și certificarea nivelului de calificare;
- c) monitorizarea procesului de implementare a standardelor de calificare.

4) *facilitarea transformărilor social-economice* se realizează prin elaborarea/actualizarea standardelor de calificare care să răspundă la tendințele de schimbare tehnologică, tendințele demografice, provocările și schimbările mediului natural și social.

5) *internaționalizarea pieței muncii și pieței educaționale, facilitarea mobilității* se asigură prin:

a) alinierea standardelor de calificare naționale la standardele regionale, internaționale și transnaționale;

b) asigurarea interoperabilității rezultatelor învățării și instrumentelor naționale cu privire la calificări cu Cadrul European al Calificărilor, diploma Europass, pașaportul lingvistic și altele;

c) compatibilizarea sistemelor de credite aplicate la nivelul învățământului profesional tehnic și superior cu cele din Spațiul european al educației și formării (European Quality Assurance in Vocational Education and Training (EQVET) și European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS));

d) aplicarea principiilor de asigurare a calității calificărilor conform Cadrului European al Calificărilor.

9. Metodologia este elaborată în temeiul actelor normative naționale, precum și a recomandărilor comunitare și internaționale privind dezvoltarea standardelor de calificare.

10. În sensul prezentei Metodologii, noțiunile de bază utilizate se definesc după cum urmează:

aptitudine - capacitatea de a aplica cunoștințe și de a utiliza metode, procedee, procese, tehnologii pentru a duce la îndeplinire sarcini și a rezolva probleme. Aptitudinile sunt descrise ca fiind cognitive, (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) sau practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente);

calificare – rezultat formal al unui proces de evaluare și validare, obținut în momentul în care o autoritate competentă stabilește că o persoană a dobândit rezultate ale învățării corespunzătoare unor standarde date;

competență - capacitatea dovedită de a utiliza cunoștințe, aptitudini și abilități personale, sociale și/sau metodologice în situații de muncă sau de studiu și pentru dezvoltarea profesională și personală;

cunoștințe - rezultatul asimilării de informații prin învățare. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu;

nivel minim de competență necesar de atins/demonstrat – cerința/condiție, stabilită în standardele naționale de calificare/în cadrele europene/internaționale de referință pentru evaluarea competențelor cheie/a profesiilor reglementate, care reflectă un nivel minim acceptabil și obligatoriu pentru recunoașterea și certificarea rezultatelor învățării;

responsabilitate și autonomie - capacitatea beneficiarului programului de studii/formare profesională de a aplica în mod autonom și responsabil cunoștințele și aptitudinile sale;

rezultatele învățării - enunțuri care se referă la ceea ce cunoaște, înțelege și este capabil să facă un elev/student/cursant la finalizarea unui proces de învățare și care sunt definite sub formă de cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie;

standard de calificare (pentru nivelurile 1-8 CNC) – descrierea cerințelor, în termeni de rezultate ale învățării, necesare pentru a desfășura o anumită activitate asociată unuia sau mai multor locuri de muncă, dintr-o grupă de bază (conform clasificărilor naționale, europene și internaționale a muncii și altor clasificatoare ale domeniilor economice), stabilind condițiile de evaluare pentru obținerea unui act de studii oficial, care certifică obținerea unei calificări cu nivel CNC.

standard de competență (pentru nivelurile 6-8 CNC) – cadru care stabilește domeniul, ariile funcționale și unitățile de competență necesare pentru a desfășura o anumită activitate asociată

unui sau mai multor locuri de muncă, dintr-o grupă de bază, conform clasificării ocupațiilor și poate fi utilizat pentru evaluarea nivelului de pregătire profesională a persoanei și pentru descrierea cerințelor pentru ocuparea unui post de muncă;

standard ocupațional (pentru nivelurile 3-5 CNC) – document care descrie atribuțiile și sarcinile profesionale specifice unei meserii/profesii/specialități/ocupații dintr-un domeniu de activitate și reperele de calitate asociate îndeplinirii cu succes a acestora, în concordanță cu cerințele pieței muncii.

11. Calificarea profesională se definește prin rezultate ale învățării, acumulate, evaluate și validate în cadrul unui program de studii/formare profesională sau obținute în alte contexte de învățare, care asigură competența necesară pentru a desfășura o activitate într-un anumit domeniu de muncă și conferă persoanei dreptul legal de a practica o meserie/profesie.

12. Competențele profesionale formulate în conformitate cu cerințele pieței muncii sunt stabilite în:

- a) standardele ocupaționale naționale, europene, internaționale, pentru nivelurile 3-5 CNC;
- b) standardele profesionale naționale, europene, internaționale/standardele de competență, pentru nivelurile 6-8 CNC.

13. Standardul de calificare constituie baza pentru dezvoltarea curriculumului, evaluarea, validarea obiectivă și recunoașterea rezultatelor învățării obținute în context de învățare formală, non-formală și informală.

II. STRUCTURA STANDARDULUI DE CALIFICARE

14. Structura standardului de calificare:

- 1) *Foaia de titlu*, model-tip (Anexa 2);
- 2) *Fișa de validare a conformității* (Anexa 3) - conține lista nominală a membrilor grupului de lucru format pentru elaborarea/actualizarea standardului de calificare și lista nominală a membrilor comisiei de validare a standardului de calificare;
- 3) *Fișa de consultare* a proiectului standardului de calificare cu partenerii sociali (Anexa 4) – conține lista nominală a partenerilor sociali implicați în procesul de consultare a proiectului standardului de calificare;
- 4) *Formularul calificării* (Anexa 5) - conține elementele definiției și caracteristicile-cheie ale calificării profesionale;
- 5) *Lista ocupațiilor tipice* (Anexa 6) – conține codul și denumirea ocupațiilor tipice/alternative din Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova (în continuare CORM) și din Clasificarea europeană a aptitudinilor, competențelor, calificărilor și ocupațiilor (în continuare ESCO) (<https://ec.europa.eu/esco/portal>), alte clasificări ale pieței muncii;
- 6) *Competențe relevante calificării* (Anexa 7) – se indică competențele transversale, transsectoriale/sectoriale și competențele profesionale specifice ocupației/funcției;
Competențele transversale (exemple) (Anexa 8) – include clasificarea și exemple de competențe transversale.
- 7) *Transpunerea competențelor din standardul ocupațional/standardul de competență în rezultate ale învățării* (Anexa 9) – competențele din standardul ocupațional/standardul de competență se transpun în rezultate ale învățării conform descriptorilor de nivel CNC;

8) *Detalierea rezultatelor învățării* - se face corespunzător competențelor, în termeni de cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie și stabilirea nivelului minim de competență necesar de atins/demonstrat (cerințe minime pentru validarea rezultatului învățării) (Anexa 10);

9) *Cerințe și criterii de evaluare a rezultatelor învățării în vederea atribuirii calificării* (Anexa 11) – descrie cerințele și criteriile generale de evaluare finală a rezultatelor învățării;

10) *Asigurarea calității standardului de calificare* (Anexa 12) - conține indicatori de asigurare a calității pe parcursul ciclului de dezvoltare a standardului de calificare.

III. PROCESUL DE ELABORARE, VALIDARE ȘI APROBARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE

15. Procesul de elaborare, validare și aprobare a standardului de calificare cuprinde următoarele etape:

- 1) examinarea solicitării de elaborare a standardului de calificare;
- 2) formarea grupului de lucru pentru elaborarea standardului de calificare;
- 3) elaborarea standardului de competență (pentru nivelul 6-8 CNC);
- 4) validarea standardului de competență (pentru nivelurile 6-8 CNC);
- 5) elaborarea standardului de calificare;
- 6) validarea standardului de calificare;
- 7) coordonarea standardului de calificare cu ministerul de resort;
- 8) avizarea standardului de calificare de către Consiliul Național pentru Calificări;
- 9) aprobarea și implementarea standardului de calificare.

Secțiunea 1

Examinarea solicitării de elaborare a standardului de calificare

16. Elaborarea standardului de calificare poate fi inițiată de ministerele de resort, comitetele sectoriale pentru formare profesională, patronatele, sindicatele, asociațiile profesionale, și de servicii educaționale, societatea civilă, organizații internaționale, alte părți interesate în calificări relevante și de calitate pentru piața muncii.

17. Solicitarea de elaborare a standardului de calificare se depune la Ministerul Educației și Cercetării și este însoțită de informații privind tendințele de dezvoltare a sectorului și cererea pentru calificarea respectivă pe piața muncii.

Termenul de examinare a solicitării este de 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării acesteia la Ministerul Educației și Cercetării.

18. Elaborarea standardelor de calificare pentru calificările noi este precedată sau realizată concomitent cu procedura de introducere a calificării respective în Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și a specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ profesional tehnic/superior. Standardul de calificare se pune în aplicare din momentul introducerii programului de studii/formare profesională în Nomenclator.

19. Entitatea care solicită elaborarea standardului de calificare pentru o calificare nouă, după caz, în comun cu Ministerul Educației și Cercetării, identifică potențialul prestator al programului de studii/de formare profesională pentru a stabili capacitatea actuală sau planificată a instituției relevante de a organiza programul de studii/de formare profesională care să conducă la obținerea calificării respective, inclusiv asigurarea instituției cu personal, echipamente și materiale, dotarea cu tehnologii informaționale și de comunicare, infrastructură generală și specială.

20. Solicitarea pentru elaborarea standardului de calificare se examinează de către Consiliul Național pentru Calificări, organ consultativ al Ministerului Educației și Cercetării în domeniul CNC. Decizia Consiliului Național pentru Calificări se comunică solicitantului în termen de 5 zile lucrătoare de la data ședinței Consiliului.

Secțiunea a 2-a

Formarea Grupului de lucru pentru elaborarea standardului de calificare

21. Ministerul Educației și Cercetării constituie și aprobă prin ordin componența nominală a Grupului de lucru pentru elaborarea standardului de calificare.

22. Grupul de lucru este format din 5 persoane: 2 reprezentanți ai mediului academic (cadre didactice, formatori, manageri), cu experiență de minimum 3 ani în domeniu, 2 reprezentanți ai pieței muncii (comitet sectorial pentru formare profesională, sindicate, patronate, asociații profesionale, agenți economici, alte părți interesate relevante), cu expertiză în domeniul de referință și un coordonator - persoană cu experiență în analiza ocupațională, elaborarea standardelor de calificare sau standardelor ocupaționale.

23. Grupul de lucru pentru elaborarea standardelor de calificare pe verticala sistemului de calificări (2 și mai multe niveluri CNC) și/sau pentru profiluri transsectoriale (ex: sănătate și asistență socială; drept și economie, ș.a.) este format din: un coordonator și 6-8 membri, reprezentanți ai pieței educaționale și ai pieței muncii, în proporție de 50:50 (%).

Secțiunea a 3-a

Elaborarea standardului de competență

24. Standardul de competență se elaborează pentru calificările de nivel 6-8 CNC și este utilizat drept bază pentru elaborarea standardului de calificare, fiind parte componentă a acestuia.

25. Standardul de competență se aplică la elaborarea fișelor de post, evaluarea competențelor și performanțelor angajaților, dezvoltarea standardelor de calificare și la proiectarea programelor de studii pentru domeniul de formare profesională respectiv.

26. Grupul de lucru în scopul elaborării standardului de competență realizează următoarele acțiuni:

1) stabilește caracteristicile ocupaționale conform clasificatoarelor pieții muncii: CORM, ESCO/ISCO și alte clasificări naționale/internaționale ale sectorului/industriei/serviciilor;

2) stabilește caracteristicile ocupaționale conform clasificatoarelor activităților economice naționale/europene/internaționale: CAEM, NACE, ISIC ș.a;

3) asigură corelarea calificării cu clasificatoarele educaționale naționale/internaționale: Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, ISCED 2011, ISCED F-2013;

4) stabilește corelarea cu CNC și EQF, după referirea CNC la EQF;

5) identifică ocupațiile tipice conform CORM și, după caz, formulează propuneri de completare a CORM-ului cu noi ocupații;

6) identifică tendințele de dezvoltare a calificării prin prisma cererii de noi cunoștințe, aptitudini care derivă din implementarea noilor tehnologii, materii prime, strategii de dezvoltare a sectorului, a întreprinderilor;

7) prezintă titlul calificării în limba română și în limbile de circulație internațională (engleză, franceză, germane, rusă);

8) identifică cadre naționale/internaționale sectoriale/profesionale de competență profesională și cadre de competență transversale (competențe digitale, lingvistice, antreprenoriale, coduri de etică sectoriale, etc);

9) prezintă descrierea ocupațională a calificării și stabilește ariile de competență, sectoarele de activitate, specializările posibile, mediul de lucru, instrumente, echipamente, utilaje, materiale și soft-uri, calități personale, necesare pentru muncă: abilități, caracteristici și cerințe specific, după caz, riscuri profesionale și reglementări de exercitare a profesiei; alte norme și reglementări specifice;

10) identifică cerințele de competențe transversale (CT), competențele generale (CG) și competențele profesionale (CP), corelate cu ariile de competență (etape, faze a prestării serviciului/producerii) și descriptorii care derivă din rolurile și sarcinile pentru exercitarea atribuțiilor funcționale.

27. Ministerul/ministerele cu atribuții în domeniu creează, prin ordin, Comisia de validare a standardului de competență și standardului de calificare elaborat în baza acestuia.

Secțiunea a 4-a

Elaborarea standardului de calificare

28. Grupul de lucru pentru elaborarea standardului de calificare realizează următoarele acțiuni:

1) în funcție de nivelul de calificare:

a) pentru nivelurile 3-5 CNC - analizează standardul ocupațional național, standardele europene și internaționale pentru domeniul de formare profesională și ocupația respectivă;

b) pentru nivelurile 6-8 CNC - analizează cerințele pieței muncii naționale, standardele profesionale internaționale pentru domeniul respectiv și elaborează standardul de competență (Anexa 14), ca parte componentă a standardului de calificare.

2) stabilește elementele definiției ale calificării conform cadrului normativ și completează formularul calificării (pct. 14, subpct. 4);

3) identifică lista ocupațiilor tipice conform CORM și ESCO/ISCO și/sau exemple de calificări similare din alte state (pct. 14, subpct. 5);

4) identifică competențele transversale, competențele profesionale generale și competențele profesionale specifice calificării și relevante pieței muncii (pct. 14, subpct. 6);

5) transpune competențele din standardul ocupațional/standardul de competență în rezultate ale învățării pentru atribuirea calificării conform descriptorilor de nivel CNC (pct.14, subpct.7);

6) descrie detaliat rezultatele învățării, corespunzător competențelor, în termeni de cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie și stabilește nivelul minim de competență necesar de atins/demonstrat (cerințe minime pentru validarea rezultatului învățării) (pct.14, subpct.8);

7) elaborează criteriile de evaluare a rezultatelor învățării în vederea atribuirii calificării, bazate pe normele internaționale, astfel încât evaluarea să fie validă, credibilă, accesibilă, eficientă, transparentă și echitabilă (pct. 14, subpct. 9);

8) elaborează indicatori pentru asigurarea calității standardului de calificare (pct. 14, subpct. 10);

9) actualizează conținutul standardului de calificare elaborat și, după caz, a standardului

de competență, luând în considerare propunerile/recomandările din avizul Comisiei de validare.

29. Standardul de calificare este adus în concordanță cu descriptorii de nivel CNC.

30. Grupul de lucru consultă proiectul standardului de calificare cu furnizorii de programe de studii/formare profesională acreditate pentru calificarea respectivă și cu, cel puțin 3-5 agenți economici/angajatori/asociații profesionale/instituții internaționale cu experiență relevantă de cel puțin 3 ani în domeniul de formare profesională sau în sectorul economic respectiv.

31. Consultarea proiectului standardului de calificare cu partenerii sociali se realizează conform Fișei de consultare (Anexa 15).

Secțiunea a 5-a

Validarea standardului de calificare

32. Comitetul sectorial pentru formare profesională, după caz, ministerul/ministerele cu atribuții în domeniu, creează Comisia de validare, formată, de regulă, din 3-5 membri: un reprezentant al angajatorilor, un reprezentant al instituțiilor de învățământ prestator de programe de studii/formare profesională inițială și continuă și, cel puțin, un reprezentant al patronatelor, sindicatelor, altor parteneri sociali. Nu pot fi membri ai Comisiei de validare persoanele care au participat la elaborarea standardului de calificare.

33. Comisia de validare examinează și validează/invalidază standardul de competență (pentru nivelul 6-8 CNC) și standardul de calificare.

34. Validarea are drept obiectiv asigurarea calității standardului de calificare și se realizează, după caz, în două etape:

a) examinarea și validarea standardului de competență (pentru nivelul 6-8 CNC) și semnarea procesului verbal al Comisiei de validare;

b) examinarea și validarea standardului de calificare.

35. Validarea standardului de calificare prevede realizarea următoarelor acțiuni:

a) verificarea relevanței calificării profesionale pentru piața muncii, bazată pe consultarea surselor, instrucțiunilor specifice, altor dovezi utilizate pentru argumentarea necesității de elaborare a standardului de calificare;

b) verificarea corelării competențelor transversale și competențelor profesionale din standardul ocupațional/standardul de competență cu rezultatele învățării din standardul de calificare;

c) evaluarea conținutului și formatului standardului de calificare;

d) evaluarea procesului de elaborare a standardului de calificare.

36. Comisia de validare, după caz, invită coordonatorul Grupului de lucru în vederea analizei divergențelor identificate și eliminării acestora.

37. Validarea standardului de calificare se finalizează cu eliberarea de către Comisie a Avizului (Anexa 16) care conține unul din următoarele răspunsuri:

1) Comisia de validare confirmă relevanța calificării pentru piața muncii și avizează favorabil standardul de calificare;

2) Comisia de validare solicită Grupului de lucru să revizuiască proiectul standardului de calificare conform observațiilor/recomandărilor;

3) Comisia de validare contestă relevanța calificării pentru piața muncii și respinge standardul de calificare.

Secțiunea a 6-a

Coordonarea standardului de calificare cu ministerul de resort

38. Standardul de calificare este coordonat cu ministerul de resort, care examinează proiectul standardului de calificare și avizul Comisiei de validare.

39. Ministerul de resort confirmă, prin semnătura ministrului, relevanța calificării profesionale și corespunderea rezultatelor învățării din standardul de calificare cu competențele profesionale solicitate de piața muncii pentru calificarea respectivă.

40. Standardul de calificare, coordonat cu ministerul de resort și Avizul de validare sunt depuse la Ministerul Educației și Cercetării pentru avizare de către Consiliul Național pentru Calificări și aprobare de către Ministrul educației și cercetării.

Secțiunea a 7-a

Avizarea standardului de calificare de către Consiliul Național pentru Calificări

41. Coordonatorul Grupului de lucru prezintă la Ministerul Educației și Cercetării Dosarul standardului de calificare (Anexa 17).

42. Cererea (Anexa 18) și documentația din Dosar se completează separat pentru fiecare standard de calificare prezentat pentru avizare de către Consiliul Național pentru Calificări.

43. Examinarea Dosarului și avizarea standardului de calificare de către Consiliul Național pentru Calificări, se face în baza următoarelor criterii:

a) *relevanța calificării* pentru beneficiarii formării profesionale, elementele de noutate academică și perspectiva valorificării capacităților de formare a furnizorilor de programe de educație și formare profesională;

b) *calitatea standardului de calificare* prin prisma rezultatelor învățării care asigură formarea competențelor profesionale necesare la angajarea în câmpul muncii;

c) *corectitudinea* nivelului atribuit calificării potrivit descriptorilor de nivel conform CNC și rezultatelor învățării obținute la absolvirea programului de studii/formare profesională.

d) *recomandările* Comisiei de validare.

44. Decizia Consiliului Național pentru Calificări privind recomandarea pentru aprobarea prin ordin sau de restituire a standardului de calificare Grupului de lucru pentru perfectare este înregistrată în procesul-verbal al ședinței Consiliului.

45. Contestația privind decizia Consiliului Național pentru Calificări se depune la Cancelaria Ministerului Educației și Cercetării în termen de trei zile lucrătoare de la data luării deciziei și se examinează în termen de 30 de zile lucrătoare.

Secțiunea a 8-a

Aprobarea și implementarea standardului de calificare

46. Ministerul Educației și Cercetării:

1) aprobă standardul de calificare prin ordin al Ministrului, în baza deciziei Consiliului Național pentru Calificări;

2) asigură accesul părților interesate la standardul de calificare aprobat prin postarea acestuia pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării și înscrierea acestuia în Registrul Național al Calificărilor;

3) informează instituțiile/furnizorii programului de studii/formare profesională privind necesitatea elaborării programelor noi/actualizării programelor în derulare, în timp de 6 luni de la

aprobarea acestuia, în concordanță cu standardul de calificare aprobat și punerea în aplicare a acestora începând cu următoarea sesiune de admitere;

4) aprobă programele de studii/formare profesională pentru nivelurile 1-5 CNC/coordonează programele de studii pentru nivelurile 6-8 CNC;

5) acordă suport metodologic în implementarea standardului de calificare;

6) monitorizează implementarea standardului de calificare de către furnizorii programelor de educație și formare profesională.

47. Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, în procesul de evaluare externă, verifică corespunderea programului de studii/formare profesională cu prevederile standardului de calificare aprobat.

48. Programele de studii/formare profesională și furnizorii acestora, care satisfac standardele de calitate, după autorizarea de funcționare provizorie sau acreditarea programului, se introduc în Registrul Național al Calificărilor.

IV. ASIGURAREA CALITĂȚII STANDARDULUI DE CALIFICARE

49. Calitatea standardului de calificare este asigurată prin cooperarea transparentă, implicarea și asumarea responsabilităților de către toate părțile participante la procesul de elaborare, validare, aprobare, implementare și actualizare a acestuia.

50. În procesul de asigurare a calității standardului de calificare sunt aplicate următoarele criterii:

1) respectarea prevederilor prezentei Metodologii în procesul de elaborare/actualizare, validare, coordonare, avizare și aprobare a standardului de calificare;

2) expertiza profesională relevantă a membrilor Grupului de lucru, valorificată prin competența colectivă;

3) relevanța și actualitatea documentelor de referință, utilizate în procesul de elaborare/actualizare a standardului de calificare, prezentate ca dovezi;

4) evaluarea standardului de calificare la toate etapele de elaborare;

5) expertiza profesională relevantă a membrilor Comisiei de validare, valorificată prin competența colectivă;

6) coordonarea standardului de calificare cu ministerul de resort;

7) participarea plenară a tuturor membrilor Consiliului Național pentru Calificări și luarea deciziilor prin consens.

51. Asigurarea calității și impactul implementării standardului de calificare se atestă:

1) *în domeniul educației (politica educațională)* – prin respectarea standardului de calificare la proiectarea și prestarea programului de studii/formare profesională inițială/continuă, constatat în cadrul evaluării externe a programelor de studii/formare profesională, realizat de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) sau o altă agenție de evaluare a calității, acreditată conform standardelor internaționale și/sau inclusă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR);

2) *în domeniul pieței muncii (politica ocupațională)* – prin calitatea pregătirii profesionale a forței de muncă, creșterea angajabilității absolvenților, facilitarea recrutării/recalificării și sporirea productivității și eficienței personalului, stabilit în cadrul studiilor realizate de Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă și/sau alte structuri abilitate în acest scop;

3) *în domeniul dezvoltării resurselor umane (politica de personal)* – prin creșterea mobilității academice și profesionale, progresul academic și dezvoltarea în carieră, flexibilizarea parcursului educațional în contextul învățării pe tot parcursul vieții, stabilit în cadrul studiilor realizate de Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă (ANOFM) și/sau alte structuri abilitate în acest scop;

4) *în domeniul securității sociale (pentru ocupații profesii cu risc de securitate și sănătate în muncă)* – prin evaluarea dinamicii riscurilor ocupaționale/bolilor profesionale, stabilite în cadrul studiilor realizate de Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) și/sau alte structuri abilitate în acest scop.

52. Standardele de calificare, care satisfac cerințele de calitate, se aprobă prin ordin al Ministrului educației și cercetării și se înregistrează în Registrul Național al Calificărilor.

V. DISPOZIȚII SPECIALE

53. Standardul de calificare se actualizează, cel puțin, o dată la cinci ani sau, la necesitate, în termen de șase luni de la aprobarea standardului ocupațional/standardului de competență actualizat, sau în alte cazuri relevante (modificarea cadrului normativ, dificultăți în implementarea standardului de calificare) sesizate de părțile interesate.

54. Necesitatea actualizării periodice a standardului de calificare se stabilește prin consultarea părților interesate de către Ministerul Educației și Cercetării, cu cel puțin jumătate de an înainte de expirarea termenului de valabilitate al acestuia. Consiliul Național pentru Calificări examinează rezultatele interviului și, în cazul constatării faptului că standardul de calificare satisface cerințele pieței muncii, recomandă extinderea termenului de valabilitate al acestuia care se aprobă prin ordinul Ministrului educației și cercetării.

55. Abrogarea și arhivarea unui standard de calificare, înregistrat în Registrul Național al Calificărilor, se efectuează în temeiul ordinului Ministrului educației și cercetării, la propunerea argumentată a ministerelor de resort, comitetelor sectoriale pentru formare profesională, instituțiilor/furnizorilor de servicii de educație și formare profesională, altor părți interesate, după avizarea de către Consiliul Național pentru Calificări și coordonarea cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

PARTICIPANȚI LA PROCESUL DE DEZVOLTARE ȘI IMPLEMENTARE A STANDARDELOR DE CALIFICARE

Nr. crt	INSTITUȚII/ PĂRȚI	ATRIBUȚII
1.	Ministerul Educației și Cercetării	<ol style="list-style-type: none"> 1) aprobă standardele de calificare și dispune înregistrarea acestora în Registrul Național al Calificărilor (RNC); 2) organizează interviuarea părților interesate și aprobă extinderea termenului de valabilitate a standardelor de calificare; 3) informează părțile interesate privind aprobarea standardului de calificare nou/actualizat și asigură implementarea acestuia prin dezvoltarea programelor de educație și formare profesională noi/actualizarea programelor existente; 4) abrogă standardele de calificare/calificările devenite neactuale; 5) radiază/arhivează din/în RNC standardele de calificare irelevante; 6) asigură platforma de dialog între partenerii sociali pentru dezvoltarea CNC: autorități și instituții ale statului, comitete sectoriale pentru formare profesională, sindicate și patronate de ramură, angajatori și organizații neguvernamentale, etc; 7) consultă părțile interesate cu privire la standardele de calificare, calitatea calificărilor din sistemul național de educație și formare; 8) inițiază, organizează și promovează activități periodice de consolidare a capacităților partenerilor sociali în domeniul CNC; 9) implementează politicile și strategiile de asigurare a calității în educație și formare profesională prin elaborarea criteriilor și mecanismelor de evaluare a calificărilor; 10) monitorizează implementarea, conform prevederilor cadrului normativ, a standardelor de calificare și aplicarea acestora în procedurile de asigurare a calității calificărilor.
2.	Consiliul Național pentru Calificări	<ol style="list-style-type: none"> 1) colaborează cu Ministerul Educației și Cercetării la elaborarea și actualizarea standardelor de calificare; 2) avizează standardele de calificare; 3) participă la elaborarea studiilor, analizelor și prognozelor privind necesarul de calificări și competențe; 4) participă la asigurarea dialogului între părțile interesate: instituțiile de formare profesională de toate nivelurile, organele centrale de specialitate, mediul de afaceri, comitetele sectoriale pentru formare profesională, sindicatele de ramură, organizațiile non-guvernamentale, pentru elaborarea/actualizarea standardelor de calificare.
4.	Ministerele de	<ol style="list-style-type: none"> 1) inițiază elaborarea standardelor de calificare în domeniul de

	resort	<p>competență;</p> <p>2) coordonează standardele de calificare în domeniul de competență;</p> <p>3) monitorizează implementarea de către instituțiile de formare profesională din subordine a standardelor de calificare și programelor de studii/formare profesională care conduc la acordarea calificării în domeniul de competență;</p> <p>4) promovează politici de calitate în domeniul formării profesionale.</p>
5.	Comitetele sectoriale pentru formare profesională, patronatele, sindicatele, asociațiile profesionale, agenții economici, alte părți interesate	<p>1) identifică necesarul de calificări în sectorul economiei naționale pe care îl reprezintă;</p> <p>2) inițiază și participă la elaborarea/actualizarea standardelor de calificare în domeniul de competență;</p> <p>3) participă la actualizarea calificărilor;</p> <p>4) participă la validarea standardului ocupațional/standardului de competență/standardului de calificare;</p> <p>5) participă la validarea programelor de studii/formare profesională, evaluarea și certificarea calificărilor.</p>
6.	Instituțiile de învățământ/furnizorii de programe de educație și formare profesională	<p>1) participă la elaborarea/actualizarea, validarea și implementarea standardelor de calificare;</p> <p>2) dezvoltă curriculumul, elaborează/actualizează programele de studii/formare profesională în conformitate cu cerințele standardelor de calificare;</p> <p>3) asigură evaluarea rezultatelor învățării și certificarea calificării, conform cerințelor standardului de calificare;</p> <p>4) participă la dezvoltarea de noi calificări și la dialogul continuu cu piața muncii;</p> <p>5) participă la validarea programelor de studii/formare profesională, evaluarea și certificarea calificărilor.</p>

FOIA DE TITLU
(model-tip)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
CADRUL NAȚIONAL AL CALIFICĂRILOR

COORDONAT
Ministerul/ministerele de resort

APROBAT
Ministerul Educației și Cercetării

Nume, Prenume (Ministru)
„_____” _____ 202__

Nume, Prenume (Ministru)
„_____” _____ 202__

DECIZIA
Consiliului Național pentru Calificări
nr. ____ din _____ 202__

STANDARD DE CALIFICARE

DOMENIUL GENERAL DE STUDII	<i>se indică conform Nomenclatorului</i>
DOMENIUL DE FORMARE PROFESIONALĂ	<i>se indică conform Nomenclatorului</i>
PROGRAMUL DE FORMARE PROFESIONALĂ	<i>pentru nivelul 1-2 CNC se indică conform CORM-ului; pentru nivelul 3-6 CNC se indică conform Nomenclatorului; pentru nivelul 7-8 CNC nu se indică</i>
SPECIALIZAREA	<i>pentru nivelul 7-8 CNC, după caz, se indică conform Nomenclatorului</i>
DENUMIREA CALIFICĂRII	<i>pentru nivelul 3-8 CNC se indică conform Nomenclatorului; pentru formarea adulților și formarea profesională continuă, se indică conform CORM –ului.</i>
Nivelul calificării	<i>se indică conform CNC</i>

202__

FIȘA DE VALIDARE A CONFORMITĂȚII

Nr. crt.	Instituția/ organizația/ structura	Numele, prenumele	Funcția, titlul științific/ gradul didactic	Semnătura	Data
MEMBRII GRUPULUI DE LUCRU CARE AU ELABORAT STANDARDUL DE CALIFICARE					
...
...
COMISIA DE VALIDARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE					
...
...

FIȘA DE CONSULTARE

Nr. crt.	Instituția/ organizația/ structura	Numele, prenumele	Funcția, titlul științific/ gradul didactic	Semnătura	Data
PARTENERI SOCIALI*					
...
...

*se indică partenerii sociali care au participat la elaborarea/validarea standardului ocupațional/standardului de competență, consultarea standardului de calificare și instituțiile de învățământ ce oferă programe de studii/formare profesională **acreditate** pentru calificarea respectivă.

FORMULARUL CALIFICĂRII

Descrierea calificării	se face o scurtă descriere a calificării din perspectiva formării profesionale și competențelor solicitate de piața muncii (până la 200 de cuvinte)
Nivelul de calificare	<i>se specifică nivelul de calificare conform CNC:</i> - profesional tehnic secundar, nivel 3 CNC

	<ul style="list-style-type: none"> - profesional tehnic postsecundar, <i>nivel 4 CNC</i> - profesional tehnic postsecundar nonterțiar, <i>nivel 5 CNC</i> - superior, ciclul I, învățământ superior de licență, <i>nivel 6 CNC</i> - superior, ciclul II, învățământ superior de master, <i>nivel 7 CNC</i> - superior, ciclul III, învățământ superior de doctorat, <i>nivel 8 CNC</i>
Grup/grupuri -țintă	se indică grupul/grupurile - țintă pentru care se propune calificarea
Tipul programului de studii/formare profesională	<i>se indică tipul programului de studiu/programului de formare profesională:</i> <ul style="list-style-type: none"> - educația generală; - formare profesională inițială; - formare profesională continuă.
Forma de organizare a studiilor	<i>se indică forma de organizare a studiilor:</i> <ul style="list-style-type: none"> - cu frecvență; - cu frecvență redusă.
Durata și volumul studiilor	<i>se indică:</i> <ul style="list-style-type: none"> - durata studiilor (ani și/sau luni); - volumul studiilor (număr de credite de studii și/sau număr de ore).
Condiții de acces	<i>se specifică condițiile de acces:</i> <ul style="list-style-type: none"> - nivelul minim necesar de studii; - actul de studii care permite accesul la nivelul respectiv de calificare.
Stagii de practică	se enumeră tipurile și volumul stagiilor de practică
Actul de studii, titlul/calificarea atribuită	<i>se specifică:</i> <ul style="list-style-type: none"> - tipul actului de studii (Certificat/Diploma și Supliment descriptiv la actul de studii); - titlul (6-8 CNC) și/sau calificarea atribuită
Dezvoltare profesională/proiectarea carierei	se indică oportunitățile/cerințele (pentru profesiile reglementate) de continuare a studiilor și de dezvoltare profesională/avansare în carieră.
Oportunități de angajare în câmpul muncii	se enumeră ocupațiile (2-4) de același nivel CNC și/sau funcțiile în care poate fi angajată persoana care deține calificarea respectivă fără formare profesională suplimentară.
Cerințe legale speciale	se expun din perspectiva persoanelor cu necesități speciale/specificului calificării.

LISTA OCUPAȚIILOR TIPICE

Programul de formare profesională (meseria/specialitatea, conform Nomenclatorului corespunzător nivelului calificării)	Ocupații tipice¹ conform CORM (006-2021)	Ocupații tipice conform ESCO 08²	Ocupații tipice conform ISCO-08³	Alte clasificări relevante CAEM/ISIC/OMC după caz⁴

¹ se identifică ocupațiile din CORM (006-2021) de la același nivel de calificare care au sarcini și atribuții tipice;

² se selectează de pe <https://ec.europa.eu/esco/portal> sau bune practici internaționale;

³ se selectează de pe <https://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/docs/publication08.pdf>;

⁴ alte clasificări relevante ale domeniilor activității economice, clasificarea industrială a activităților economice, clasificarea sectoarelor serviciilor conform OMC, care oferă posibilitatea identificării specializărilor posibile pentru formarea profesională reieșind din structura sectorului și competențele specifice necesare pentru activitate în cadrul acestora.

COMPETENȚE RELEVANTE CALIFICĂRII¹

COMPETENȚE TRANSVERSALE (CT)²	
COMPETENȚELE GENERALE (sectoriale/transsectoriale) (CG) ³	
COMPETENȚE PROFESIONALE (CP) ⁴	

¹ Competențele relevante calificării se vor expune în ordinea priorităților în activitatea profesională.

² Competențele transversale - transcend o anumită ocupație, având o natură transdisciplinară și fiind reprezentative pentru unul sau mai multe domenii de activitate. Acestea constau în abilități de lucru în echipă, abilități de comunicare orală și scrisă în limba maternă/străină, utilizarea tehnologiei informației și comunicării, rezolvarea de probleme și luarea de decizii, recunoașterea și respectul diversității și multiculturalității, autonomia învățării, inițiativă și spirit antreprenorial, deschidere către învățarea pe tot parcursul vieții, respectarea și dezvoltarea valorilor și a eticii profesionale etc.

³ Competențele profesionale sectoriale/transsectoriale (CS) - sunt proprii unui grup de profesii/specialități înrudite în cadrul unui domeniu ocupațional/de formare profesională/sector economic. Aceste competențe se includ, după caz, în special pentru calificările de nivel 6-8 CNC.

⁴Competențele profesionale (CP) - reprezintă un sistem de cunoștințe, aptitudini, nivel de responsabilitate și autonomie, care, prin valorificarea unor resurse, contribuie la realizarea individuală sau în grup a unor sarcini stabilite de contextul activității profesionale. Aceste competențe sunt formulate în termeni de cerințe asociate profesiei, pe care trebuie să le întrunească persoana pentru a putea îndeplini anumite lucrări în cadrul unei profesii/specialități și pentru a se integra pe piața muncii.

Anexa 8
la Metodologia de elaborare,
validare și aprobare a standardelor de calificare

COMPETENȚE TRANSVERSALE

(exemple)

Competențele transversale sunt relevante pentru o gamă largă de ocupații și sectoare și pot fi transferate de la un domeniu profesional specific la altul. Acestea reprezintă elementele esențiale pentru a reuși pe piața muncii și pentru dezvoltarea personală. Competențele transversale pot fi contextualizate domeniului de activitate/industrii și nivelului de calificare.

Competențele transversale - ansamblu de competențe legate de atitudini și valori (*a ști cum să fii*) și de proceduri (*a ști cum să faci/acționezi*).

Arii de competență	Competență	Descriptori
I. Eficiență personală <i>(Intrapersonale: comportament bazat pe valori, etică și responsabilitate, orientat spre strategii personale de dezvoltare pentru performanță și bunăstare)</i>	1.1 Dezvoltarea personală și profesională <i>(Orientarea spre a învăța)</i>	1.1.1 Îmbunătățește competențele profesionale prin accesarea, procesarea și asimilarea de noi cunoștințe, utilizând diverse surse și forme de învățare. 1.1.2 Stabilește obiective, identifică oportunități și planifică propriul progres în carieră. 1.1.3 Contribuie la performanța altora prin diseminarea de cunoștințe noi și dezvoltarea de aptitudini.
	1.2 Managementul timpului și autodisciplină	1.2.1. Utilizează eficient tehnicile de management al timpului și al proiectelor pentru realizarea sarcinilor cu resurse disponibile în termenii stabiliți. 1.2.2 Stabilește prioritatea acțiunilor și activităților de muncă. 1.2.3 Deleagă sarcini/atribuții.
	1.3 Flexibilitate, adaptabilitate și reziliență	1.3.1. Adaptează prioritățile, strategiile, planurile la schimbările mediului de activitate. 1.3.2 Susține schimbările prin atitudine, inițiative, metode și tehnologii noi de activitate. 1.3.3. Manifestă rezistența și adaptare în condiții de criză și incertitudine, în situații complexe, de schimbare și capacitate de restabilire.
	1.4 Empatie și inteligență emoțională	1.4.1 Aplică tehnici reflective pentru a înțelege și gestiona propriile emoții. 1.4.2 Poate asculta și decodifica comportamentul altor persoane. 1.4.3 Înțelege procesele emoționale în diverse contexte și asigură echilibrul emoțional, aplică valorile incluziunii. 1.4.3 Adoptă viziuni de perspectivă a altor persoane.
	1.5 Autonomie și responsabilitate	1.5.1 Execută responsabil și eficient sarcinile profesionale în condiții de autonomie. 1.5.2 Posedă tehnici de autocontrol și aplică autocritica.

		1.5.3 Își asumă responsabilitatea și riscurile pentru acțiunile și deciziile luate în condiții de complexitate sporită și orientare spre generarea performanțelor/valorilor.
	1.6 Integritate, etică și transparență	1.6.1. Respectă standardele/codurile, principiile morale, etice, organizaționale/profesionale naționale și internaționale în luarea deciziilor și interacțiunea cu diverse auditorii de contact (<i>întreprindere, piață, comunitate, societate</i>). 1.6.2 Respectă standardele de transparență, securitate și comportament non-tolerant corupției. 1.6.3 Evaluează consecințele și impactul ideilor, oportunităților, acțiunilor proprii. 1.6.4. Recunoaște comportamentele deviate de la normele morale, etice și legale.
II. Interacțiune socială <i>(Interacțiunea eficientă cu persoane și dezvoltarea relațiilor)</i>	2.1 Comunicare efektivă	2.1.1 Comunică efektiv și adecvat cu reprezentanții altor culturi și generații. 2.1.2 Utilizează eficient tehnici, metode și tehnologii de comunicare specifice scopului, contextului și audienței/publicului. 2.1.3 Posedă competențe multlingvistice.
	2.2 Lucrul în echipă	2.2.1. Poate organiza și alege metodele de lucru, gestionează echipe cu diverse motivații și stiluri de lucru în vederea asigurării rezultatelor scontate. 2.2.2 Participă eficient cu idei inovative, oferă și primește feedback în cadrul activității grupului. 2.2.3 Înțelege psihologia lucrului în echipă, poate împărți responsabilitățile și succesul, aplica tehnici de soluționare a conflictelor, temperarea spiritului competitiv.
	2.3 Crearea de parteneriate	2.3.1. Creează rețele profesionale și dezvoltă încrederea partenerilor utilizând valori personale și competențe profesionale. 2.3.2. Stabilește relații cu clienții, înțelege și depășește așteptările, promovează atitudinea de valorizare a relațiilor cu clienții. 2.3.3. Aplică valori de integritate, credibilitate, incluziune, onestitate, etică și reziliență în diverse contexte în relațiile cu clienții/partenerii/concurenții. 2.3.4. Stabilește relații comunitare, interculturale și internaționale, creează imagine pozitivă.
	2.4 Negociere	2.4.1. Participă efektiv la negocieri în vederea obținerii unui acord/încheierii unei tranzacții. 2.4.2. Înțelege situația/motivația părților, poate argumenta/prezenta dovezi și aplica stiluri și tehnici de negociere potrivite contextului. 2.4.3. Recunoaște tehnicile de manipulare și comunicare nonverbală.
	2.5 Leadership	2.5.1. Comunică viziunea și ideile care inspiră alte persoane la împărtășirea viziunii și dedicației. 2.5.2. Aplică tehnici de mentorat în soluționarea conflictelor pentru crearea unui mediu de încredere. 2.5.3. Creează și menține spiritul de echipă și promovează coaching –ul.

		<p>2.5.4. Aplică tehnici de consolidare a echipei/ motivaționale.</p> <p>2.5.5. Selectează modele de leadership.</p>
<p>III. Competențe funcționale, tehnice și tehnologice</p>	<p>3.1 Managementul informației</p>	<p>3.1.1. Determină nevoile de informații/utilitatea informației, utilizează instrumentele potrivite de accesare a informației.</p> <p>3.1.2. Își asumă responsabilitatea de a colecta din diverse surse, selecta, evalua și valida sursele de informare și are o abordare critică a informațiilor.</p> <p>3.1.3. Cercetează, clasifică, interpretează, compară, analizează critic și procesează informațiile prin aplicarea strategiilor și abordărilor adecvate.</p> <p>3.1.4. Generalizează și prezintă informația prin comunicare etică conform scopului și audienței.</p>
	<p>3.2 Competențe digitale Cadrul european de competențe digitale conform nivelului https://eufordigital.eu/ro/thematic-area/eskills/ Standardul EN 16234, aplicabil pentru TIC și SMI https://en.unesco.org/sites/default/files/belgrade_recommendations_on_draft_global_standards_for_mil_curriculum_guidelines_12_november.pdf</p>	<p>3.2.1. Utilizează Agenda electronică, alte aplicații TIC relevante nivelului din Cadrul european de competențe digitale și domeniului de activitate.</p> <p>3.2.2. Răspunde/solicită/ procesează informații utilizând TIC și evaluează critic conținutul media.</p> <p>3.2.3. Interacționează, acordă suport utilizatorilor, posedă expertiză în gestiunea proceselor de suport.</p> <p>3.2.4. Respectă normele etice de utilizare a TIC și de securitate informațională.</p>
	<p>3.3 Competențe antreprenoriale https://ied.eu/wp-content/uploads/2016/07/1fna27939en.pdf</p>	<p>3.3.1. Generează idei și identifică oportunități.</p> <p>3.3.2. Identifică și mobilizează resurse materiale, nonmateriale și digitale pentru transpunerea în acțiuni.</p> <p>3.3.3. Transpune ideile/inițiază procese ce conduc la crearea valorilor.</p> <p>3.3.4. Este centrat pe lucrul cu alte persoane utilizând cunoștințe care generează valori în mediu complex în continuă schimbare.</p>
	<p>3.4. Alfabetizare financiară https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/220111-financial-competence-framework-adults-tools_zipfolder.zip</p>	<p>3.4.1. Estimează costurile, gestionează bani și asigură tranzacțiile</p> <p>3.4.2. Planifică și asigură managementul financiar</p> <p>3.4.3. Estimează riscurile deciziilor financiare și selectează /contactează servicii financiare</p>
	<p>3.5 Creativitate și inovativitate</p>	<p>3.5.1. Utilizează tehnicile creative pentru identificarea soluțiilor.</p> <p>3.5.2. Dezvoltă gândirea în afara tiparelor/gândirea critică.</p> <p>3.5.3. Generează soluții efective, sustenabile.</p> <p>3.5.3. Utilizează instrumentele analitice și tehnicile creative pentru soluționarea problemelor.</p>

	3.6 Luarea deciziilor	<p>3.6.1. Gestionează prioritățile și schimbările și adaptează planurile, comportamentele, strategiile la schimbarea contextelor.</p> <p>3.6.2. Înțelege și soluționează problemele / formulează soluțiile alternative cu alegerea celei mai potrivite.</p> <p>3.6.3. Evaluează riscurile și recunoaște/anticipează consecințele diferitelor soluții/manifestă toleranță în condiții de incertitudine.</p> <p>3.6.4. Monitorizează implementarea deciziilor.</p>
	3.7 Sănătate și securitate în muncă	<p>3.7.1. Aplică normele/ standardele de referință privind sănătatea și securitatea în muncă.</p> <p>3.7.1 Promovează cultura sănătății, securitatea și sustenabilitatea mediului de muncă.</p> <p>3.7.2 Gestionează riscurile și incidentele la locul de muncă și integrează riscurile de sănătate și securitate în procesele de riscuri ale afacerii.</p> <p>3.7.3 Dezvoltă sisteme de management orientate spre protecția și promovarea stării de bine a angajaților.</p> <p>3.7.5. Aplică practici de business bazate impactul uman, comunitar, financiar și etic.</p>
	3.8 Economie verde /economie circulară /sustenabilitate https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/dotcom/client_service/sustainability/pdfs/towards_the_circular_economy.ashx	<p>3.8.1. Manifestă spirit și comportament spre dezvoltare sustenabilă.</p> <p>3.8.2. Conceptualizează producerea/ produsele, serviciile conform principiilor economiei circulare.</p> <p>3.8.3. Utilizează/valorifică materialele, produsele, serviciile, sistemele bazate pe tehnologii prietenoase mediului și sustenabile.</p> <p>3.8.4. Dezvoltă și organizează modelele de business circular.</p> <p>3.8.5. Dezvoltă și implementează sisteme de management bazate pe principiile economiei sustenabile.</p>

¹. Catalog of transversal competences. Key to employability, https://www.keystart2work.eu/images/docs/o2-catalogue/O2_Catalogue_EN.pdf (recomandat pentru formularea rezultatelor învățării la dezvoltarea standardelor de calificare)

². http://disco-tools.eu/disco2_portal/europeanDocumentsPhrases.php

³. *Competențe transversale pe domenii de formare profesională/sectoare de activitate economico-socială:*

http://www.ats2020.eu/images/deliverables/D1.1_TransversalSkillsFrameworks_CP.pdf

https://www.publicjobs.ie/documents/PAS_CS_Competency_Models_2017.pdf

<https://online.essex.ac.uk/blog/7-transferable-skills-youll-develop-studying-law/>

<https://b2wgroup.com/transferable-skills-business-administration/>

**TRANSPUNEREA COMPETENȚELOR
DIN STANDARDUL OCUPAȚIONAL/STANDARDUL DE COMPETENȚĂ ÎN REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII¹**

ARIA DE COMPETENȚĂ PROFESIONALĂ (etape, faze a prestării serviciului/producerii)	Competențe conform standardului ocupațional/standardului de competență	Rezultate ale învățării conform nivelului CNC <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate:</i>	Module/discipline ce conduc la formarea de competențe profesionale

Notă: Transpunerea competențelor din standardul ocupațional/de competență în rezultate ale învățării este decisă de Grupul de lucru în funcție de complexitatea acestora:

- a) o competență poate fi transpusă/descrisă prin câteva rezultate ale învățării (C-nRÎ);
- b) o competență poate fi transpusă printr-un rezultat al învățării (C-RÎ);
- c) un rezultat al învățării poate asigura atingerea/dezvoltarea mai multor competențe (RÎ – n C).

Competențele transversale (CT) și cele generale (CG) pot fi integrate în rezultatele învățării (ex: Absolventul/ candidatul la atribuirea calificării poate prezenta rezultatele analizei de risc, utilizând TIC, cunoștințe care anticipează consecințele diferitelor soluții și expertiza în gestiunea proceselor)

Competențele profesionale din standardul ocupațional/de competență se transpun integral în rezultate ale învățării. În caz de dificultate pentru dezvoltarea unor competențe profesionale (lipsa resurselor/tehnologii specifice, etc.,) competențele respective se vor dezvolta prin formare continuă.

**DETALIEREA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII, CORESPUNZĂTOR COMPETENȚELOR PROFESIONALE,
ÎN TERMENI DE CUNOȘTINȚE, APTITUDINI, RESPONSABILITATE ȘI AUTONOMIE
ȘI STABILIREA NIVELULUI MINIM DE COMPETENȚĂ NECESAR DE ATINS/DEMONSTRAT**

COMPETENȚA PROFESIONALĂ (CP_{1-N})			Nivelul minim de competență necesar de atins/demonstrat³
REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII (I_{1-N})			
CUNOȘTINȚE (K)	APTITUDINI (S)	RESPONSABILITATE ȘI AUTONOMIE (RA)	
Rezultatele învățării, nivel __ CNC, conform descriptorilor de definire a nivelurilor https://europa.eu/europass/system/files/2020-05/Legal%20text-RO.pdf (Anexa II)			

¹Competențele profesionale se preiau din standardul ocupațional/standardul de competență, (se prezintă în format orizontal – „landscape”).

²**Important** Rezultatele învățării se expun conform nivelului de calificare în baza descriptorilor de nivel <https://europa.eu/europass/system/files/2020-05/Legal%20text-RO.pdf> (Anexa II)

³ Nivelul minim de competență necesar de atins/demonstrat - stabilește cerințele minime pentru validarea rezultatului: nivelul de cunoștințe și aptitudini pentru care se acordă nota minimă de promovare, cerința impusă competenței candidatului pentru validarea și certificarea calificării. Notă: Exemple de descriptori de deținere a nivelurilor de calificare, conform Cadrului European al Calificărilor consultați pe: <https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-egf/files/ro.pdf>

EXEMPLU DE DETALIERE A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII, CORESPUNZĂTOR COMPETENȚELOR PROFESIONALE, ÎN TERMENI DE CUNOȘTIȚE, APTITUDINI, RESPONSABILITATE ȘI AUTONOMIE ȘI STABILIREA NIVELUI MINIM DE COMPETENȚĂ NECESAR DE ATINS/DEMONSTRAT

COMPETENȚA PROFESIONALĂ (CP _{1-N})			Nivel minim de competență necesar de atins/demonstrat
REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII			
CUNOȘTIȚE (K)	APTITUDINI (S)	RESPONSABILITATE ȘI AUTONOMIE (RA)	
Rezultatele învățării, nivel 4 CNC https://europa.eu/europass/system/files/2020-05/Legal%20text-RO.pdf (Anexa II)			
Cunoștințe factice și teoretice în contexte largi, în cadrul unui domeniu de muncă sau de studiu	O gamă de aptitudini cognitive și practice necesare pentru găsirea de soluții la probleme specifice, într-un domeniu de muncă sau de studiu	Autogestionare în cadrul liniilor directe aferente unor contexte de muncă sau de studiu în general previzibile, dar care se pot schimba. Supravegherea activității de rutină a altor persoane, preluând o anumită responsabilitate pentru evaluarea și îmbunătățirea activităților de muncă sau de studiu	
CP 1. Asigurarea calității produselor finite			
Rezultatul învățării 1. Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate identifica riscurile ce influențează calitatea produselor alimentare, monitorizând parametri tehnologici în funcție de tipul produsului			
K₁ . Principiile de identificare a riscurilor în procesul de producție; K₂ . Regulile de depozitare și logistică a produselor	S₁ . Aplică principiile de identificare a riscurilor ce ar putea influența calitatea produselor; S₂ . Aplică regulile de vecinătate a produselor în funcție de natura lor; S₃ . Aplică principiul „primul intrat-primul ieșit” în funcție de natura produsului.	Absolventul autonom identifică riscurile ce influențează calitatea produselor alimentare și este responsabil de monitorizarea parametrilor tehnologici în funcție de tipul produsului.	Absolventul: - identifică riscurile ce influențează calitatea produselor de panificație și patiserie; - amplasează produsele de panificație și patiserie conform regulilor de depozitare specifice.

Rezultatul învățării 2. Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate identifica nonconformitățile în procesul de fabricare, cauzele acestora și posibilitățile de remediere

<p>K₁. Metode de evaluare a calității semifabricatelor;</p> <p>K₂. Parametrii tehnologici de fabricare a produselor în funcție de tipul lor și rețeta de fabricare</p>	<p>S₁. Verifică parametrii organoleptici și fizico-chimici la aluaturi, umpluturi și alte semifabricate conform rețetelor;</p> <p>S₂. Monitorizează corectitudinea divizării, modelării și umplerii semifabricatelor, gradului de dospire și pregătire pentru coacere, conform rețetelor;</p> <p>S₃. Monitorizează setarea parametrilor tehnologici în funcție de tipul produsului, conform rețetelor;</p> <p>S₄. Propune metode de optimizare a procesului tehnologic și modificarea rețetelor în vederea îmbunătățirii calității.</p>	<p>Absolventul este responsabil de asigurarea calității produselor de panificație și patiserie, monitorizând autonom etapele de producere, finisare și depozitare a acestora</p>	<p>Absolventul evaluează/verifică calitatea semifabricatelor, explică cauzele neconformităților și propune cel puțin 3 măsuri de remediere</p>
--	---	--	--

CERINȚE ȘI CRITERII DE EVALUARE A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII ÎN VEDEREA ATRIBUIRII CALIFICĂRII²

1. Cerințe generale

Nr. crt	CERINȚE	DESCRIPTORI
1.	Condiții de admitere pentru evaluarea finală	Absolventul/ candidatul la atribuirea calificării a realizat în totalitate obiectivele programului de formare profesională
2.	Forma de evaluare finală a rezultatelor învățării (conform cadrului normativ)	<ul style="list-style-type: none"> - nivelul 3 CNC - examen de calificare; - nivelul 4 și 5 CNC – examen de calificare și/sau lucrare de diplomă; - nivelul 6 CNC - examen de licență; teză/proiect de licență; - nivelul 7 CNC - susținerea publică a tezei/ proiectului de master; - nivelul 7 CNC, studii integrate – susținerea examenului de licență / lucrării de absolvire; - nivelul 8 CNC - susținerea publică a tezei de doctorat.
3.	Condiții organizatorice de realizare a evaluării finale și certificării calificării (se indică, după caz, condițiile specifice)	<p><i>Se specifică:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. structurile responsabile pentru ca evaluarea să fie validă și fiabilă; 2. responsabilii de elaborarea instrumentelor de evaluare; 3. locul desfășurării (atelier, laborator, zonă de producere, șantier de construcții, etc.); 4. modul de organizare (examen oral/scriș, în condiții de laborator, sau proces de producție, cu utilizarea utilajului special etc.); 5. timpul necesar evaluării rezultatelor învățării; 6. echipamentul care trebuie să fie disponibil pentru candidați și/sau pentru evaluatori; 7. asigurarea condițiilor pentru candidații cu necesități speciale¹; 8. asigurarea calității, integrității și securității materialelor de evaluare (teste/probe de evaluare, materiale consumabile).
4.	Cerințe generale față de modalitatea de evaluare și instrumentele utilizate în procesul de evaluare (cerințe care conferă credibilitate modalității și instrumentelor de evaluare)	<p><i>Ex.</i> Examenul de calificare constă într-o probă scrisă și o probă practică, desfășurată în condiții reale de producere sau în atelierele/laboratoarele instituției.</p> <p><i>Ex.</i> Examenul de calificare constă într-o probă scrisă și o probă practică, desfășurată în condiții de muncă cât mai apropiate de cele reale de producție.</p> <p><i>Ex.</i> Lucrarea de diplomă este elaborată (la solicitare) de elevii cu media notelor de studii la modulele/disciplinele, care asigură formarea competențelor profesionale specifice calificării respective, mai mare de</p>

¹ Este posibil să se facă aranjamente speciale pentru candidații cu cerințe educaționale speciale. Aceste aranjamente ar trebui să fie adecvate pentru individ, dar nu trebuie să compromită integritatea evaluării.

		8,00. <i>Ex.</i> Testul examenului integrat se elaborează în baza matricei de specificații și conține itemi, care se referă la circa 70-80% din materialul teoretic studiat.
5.	Cerințe generale față de evaluatori	Se specifică nivelul de calificare, experiența în domeniu, funcția, gradul științific/didactic care se solicită evaluatorilor.
6.	Cerințe normative privind certificarea calificării	Se indică cerințele de bază pentru certificarea calificării și emiterea actului de studii.

2. **Formele de evaluare a rezultatelor învățării în vederea atribuirii calificării;**
3. **Criteriile de evaluare a rezultatelor învățării și descriptorii de note;**
4. **Stabilirea nivelului minim de competență;**
5. **Stabilirea necesarului minim de resurse pentru evaluarea rezultatelor învățării în vederea atribuirii calificării.**

Anexa 12
la Metodologia de elaborare,
validare și aprobare a standardelor de calificare

ASIGURAREA CALITĂȚII STANDARDULUI DE CALIFICARE

ETAPE	DESCRIPTORI/DOVEZI
Inițierea procesului de elaborare a standardului de calificare	<i>Se nominalizează:</i> <ul style="list-style-type: none"> - entitatea care a solicitat elaborarea standardului de calificare; - entitatea care a decis elaborarea standardului de calificare; - părțile interesate în implementarea standardului de calificare și cum au fost implicate în procesul de elaborare.
Elaborarea standardului de calificare	<i>Se indică:</i> <ul style="list-style-type: none"> - standardul ocupațional/standardul de competență, care a stat la baza elaborării standardului de calificare; - calea de acces spre standardul ocupațional/standardul de competență. <i>Se specifică:</i> <ul style="list-style-type: none"> - dovezile privind competența colectivă a grupului de lucru; - entitățile/persoanele implicate în procesul de elaborare/actualizare a standardului de calificare; - entitățile implicate în coordonarea/avizarea standardului de calificare.
Validarea	<i>Se specifică:</i> <ul style="list-style-type: none"> - autoritatea competentă de validarea standardului ocupațional/standardului de competență/standardului de calificare; - ordinul/Procesul verbal/avizul Comisiei de validare.
Implementarea	<i>Se specifică</i> indicatorii care vor fi monitorizați pe parcursul implementării standardului de calificare: <ul style="list-style-type: none"> - nr. de furnizori de programe de educație și formare profesională; - nr. de curricula elaborate/actualizate.
Mecanisme de feedback și de	<i>Se specifică:</i> <ul style="list-style-type: none"> - instituția/structura responsabilă de colectarea feedback-ului de la părțile interesate

îmbunătățire continuă a calității	în această calificare; - condițiile de actualizare a standardului de calificare.
Asigurarea transparenței	<i>Se indică</i> modalitățile de asigurare a transparenței și accesului la standardul de calificare pe parcursul ciclului de viață a acestuia.

*Anexa 13
la Metodologia de elaborare,
validare și aprobare a standardelor de calificare*

INFORMAȚII PRIVIND RELEVANȚA CALIFICĂRII

Titlul calificării	<i>Se indică</i> titlul calificării, conform Nomenclatorului/CORM-ului.
Nivelul educațional	<i>Se specifică:</i> - învățământ general - învățământ profesional tehnic - învățământ superior.
Specificul rezultatelor învățării	<i>Se specifică:</i> - formarea competențelor generale; - îmbinarea competențelor generale și vocaționale (arte, sport); - îmbinarea competențelor generale și profesionale; - formarea competențelor profesionale stabilite în standard ocupațional/standard de competență; - competențe profesionale specifice, după caz, pentru profesii reglementate
Descrierea generală (până la 100 de cuvinte)	<i>Se descrie</i> domeniul de formare profesională și nivelul de calificare, conform descriptorilor CNC și Clasificatoarelor naționale/internaționale ale pieței muncii: CORM ² , CAEM, rev 2) ³ , ESCO ⁴ , (ISCO) ⁵ , ISIC ⁶
Strategii de dezvoltare a sectorului/proiecte investiționale în domeniu	<i>Se prezintă</i> informații privind solicitarea de noi calificări, noi competențe, noi tehnologii, noi echipamente, etc pe piața forței de muncă. <i>Surse:</i> paginile web oficiale ale APC, agenții de dezvoltare (AIPA; ODIM), Agenția pentru promovarea investițiilor, asociații profesionale, parteneri de dezvoltare, alte surse relevante: https://ec.europa.eu/investeuportal/desktop/ro/index.html https://date.gov.md/ru/comunicate/de-unde-vin-banii-proiectele-investi%C8%9Bionale-finan%C8%9Bate-de-donatorii-externi/
Solicitarea calificării pe piața muncii/prognoze	<i>Se descriu</i> tendințele pieței muncii, necesarul de resurse umane cu nivel respectiv de calificare, oferte de locuri de muncă (ANOFM, vacanșii, alte surse), oportunități de angajare, număr de absolvenți în ultimii 5 ani, etc <i>Surse:</i> http://www.cariera.anofm.md/ Prognoza pieței muncii pentru anul 2022 din perspectiva angajatorilor https://www.pesnetwork.eu/ro/2022/02/02/european-labour-market-barometer-15/

² Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova (CORM), https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129475&lang=ro

³ Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei (CAEM, rev 2), <http://www.justice.gov.md/file/Centrul%20de%20armonizare%20a%20legislatiei/Baza%20de%20date/Materiale%202009/Acte/P%20CAEM,%20Rev.%202/Proiectul%20CAEM%20Rev.%202.PDF>

⁴ Clasificări europene a aptitudinilor, competențelor, calificărilor și ocupațiilor (în continuare ESCO) (<https://ec.europa.eu/esco/portal>)

⁵ Clasificarea Internațională Standard a Ocupațiilor (ISCO) https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_172572.pdf

⁶ International Standard Industrial Classification of All Economic Activities Revision (ISIC), https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_4rev4e.pdf

Tendințe de dezvoltare a calificării	<p><i>Se prezintă informații privind noi cunoștințe, aptitudini care derivă din implementarea noilor tehnologii, materii prime, strategii de dezvoltare a întreprinderilor/sectorului.</i></p> <p>https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/skills-forecast</p> <p>https://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/industrial-relations-dictionary/eu-skills-panorama</p> <p>https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/skills-intelligence</p>
Interconexiunea calificării elaborate cu calificările existente în domeniul respectiv	<p><i>Se indică corelarea cu calificările din CORM/ESCO/ISCO.</i></p>
Date specifice de implementare a calificării	<p><i>Se prezintă date privind capacitatea actuală sau planificată a instituțiilor relevante de a oferi programe de studii/formare profesională care să conducă la obținerea calificării, inclusiv asigurarea cu personal, echipamente și materiale, dotarea cu tehnologii informatice și de comunicare, infrastructură generală și specială.</i></p>

STANDARD DE COMPETENȚĂ PENTRU NIVELUL 6 - 8 CNC
(model)

Părțile structurale ale standardului de competență sunt:

Foia de titlu;

1. Informații generale
2. Descrierea ocupațională a calificării
3. Cerințe de competență

Anexă
la Standardul de calificare

STANDARD DE COMPETENȚĂ

(se indică calificarea)

Nivel----- CNC

Domeniul de formare profesională:
(se indică conform Nomenclatorului)

Membrii
Comisiei de validare

_____ N. P, funcția, instituția pe care o reprezintă
Președintele Comisiei de validare
_____ N. P, funcția, instituția pe care o reprezintă
Membru al Comisiei de validare
_____ N. P, funcția, instituția pe care o reprezintă
Membru al Comisiei de validare
_____ N. P, funcția, instituția pe care o reprezintă
Membru al Comisiei de validare
_____ N. P, funcția, instituția pe care o reprezintă
Membru al Comisiei de validare

„_____” _____ 202__

Standardul de competență se aplică la elaborarea fișelor de post, evaluarea competențelor și performanțelor angajaților, dezvoltarea standardelor de calificare și la proiectarea programelor de studii pentru domeniul de formare profesională respectiv.

1. INFORMAȚII GENERALE

1.1. Informații privind elaborarea și aprobarea standardului de competență	
Standardul de competență elaborat de Grupul de lucru, aprobat prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. /202_	Membrii grupului de lucru care au elaborat standardul de competență: <i>Numele, prenumele, funcția, instituția pe care o reprezintă.</i>
Perioada elaborării	
Standardul de competență a fost consultat cu: <i>(3-5 parteneri sociali relevanți)</i>	Numele, prenumele, funcția, instituția pe care o reprezintă <i>(de exemplu)</i> : <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Ion Arefți</i>, președinte, Asociația patronală; 2. Asociația profesională; 3. Companii/întreprinderi /instituții internaționale.
Standardul de competență validat și aprobat de Comisia de validare, aprobată prin ordinul Ministerului de resort nr. ___ din _____ 2022	Procesul/procesele verbale de validare a Standardului de competență nr _____ din _____ 2022 <i>(se anexează)</i>

1.2. INFORMAȚII PRIVIND CORELAREA CU CLASIFICATOARELE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

1.2.1 CARACTERISTICILE OCUPAȚIONALE CONFORM CLASIFICATOARELOR PIETEI MUNCII

Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova CORM (006-2021) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129584&lang=ro#	Clasificarea europeană a aptitudinilor /competențelor, calificărilor și ocupațiilor (ESCO 08) https://esco.ec.europa.eu/ro/classification/occupati on_main#overlayspin	Clasificarea internațională Standard al Ocupațiilor (ISCO 08) https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dg reports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_172572.pdf
Se indică Grupa majoră (un caracter) și subgrupa majoră (două caractere) <i>De exemplu:</i> 2 SPECIALIȘTI/SPECIALISTE ÎN DIVERSE DOMENII DE ACTIVITATE 21 Specialiști/specialiste în domeniul științei și ingineriei		

1.2.2. CARACTERISTICILE OCUPAȚIONALE CONFORM CLASIFICATORULUI ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

Clasificatorul activităților economice din Republica Moldova CAEM (rev.2) http://www.justice.gov.md/file/Centrul%20de%20armonizare%20a%20legislatiei/Baza%20de%20date/Materiale%202009/Acte/P%20CAEM,%20Rev.%202/Proiectul%20OCAEM%20Rev.%202.PDF	Clasificarea Statistică a Activităților Economice din Comunitatea Europeană (Statistical Classification of Economic Activities in the European Community) NACE Rev. 2 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-ra-07-015 (se completează după caz ¹)	Clasificarea Internațională Industrială Standard a tuturor Activităților Economice (International Standard Industrial Classification of All Economic Activities, ISIC Rev 4) https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_4rev4e.pdf (se completează după caz ²)

1.2.3. CORELAREA CALIFICĂRII CONFORM CLASIFICATOARELOR EDUCAȚIONALE

Nomenclatorul domeniilor de formare profesională https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121862&lang=ro	Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED -2011) https://mecc.gov.md/ro/content/clasificarea-internationala-standard-educatiei-isced-2011-0	Clasificarea domeniilor educației și formării profesionale (ISCED-F-2013) http://uis.unesco.org/sites/default/files/document/s/isced-fields-of-education-and-training-2013-en.pdf

¹ Clasificarea Statistică a Activităților Economice din Comunitatea Europeană (Statistical Classification of Economic Activities in the European Community) NACE Rev. 2 se indică în cazul în care se atestă diferențe cu CAEM.

² Clasificarea Internațională Industrială Standard a tuturor Activităților Economice (International Standard Industrial Classification of All Economic Activities, ISIC Rev 4)¹ se indică în cazul în care se atestă diferențe cu CAEM.

Nivel de competență/abilitate, conform ISCO-08	4
Cadrul național al calificărilor din Republica Moldova	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=101860&lang=ro Nivel __ CNC
Referire la Cadrul European al Calificărilor (EQF)	Echivalent nivel __ EQF

Identificarea ocupațiilor tipice

Se indică grupa minoră (trei caractere), grupa de bază (patru caractere), codul și titlul ocupației (6 caractere)

De exemplu:

215 Ingineri/ingineri în electrotehnologie

2153 Ingineri/ingineri din domeniul telecomunicațiilor

215307 Inginer proiectant/ingineră proiectantă în telecomunicații

215309 Inginer/ingineră construcții linii de telecomunicații.

Ocupații tipice (CORM)	Ocupații tipice (ESCO)
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129584&lang=ro#	https://esco.ec.europa.eu/ro/classification/occupation?uri=http://data.europa.eu/esco/isco/C2146#:~:text=Narrower%20occupations
Specializări/opțiuni (cluster de ocupații)	1.
Tendențe și preocupări de viitor în domeniul de formare profesională.	http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en https://eit-skills4future.eu/wp-content/uploads/2022/06/Idea-Camp-2021.pdf

1.3. ALTE INFORMAȚII RELEVANTE

Titlul calificării profesionale în limba străină:

Română	Engleză	Rusă/franceza/germana
--------	---------	-----------------------

Anexe la standardul de competență (de exemplu):

Anexa 1	Codul de conduită https://www.ecec.net/fileadmin/pdf/ECEC-Code-of-Conduct.pdf
Anexa 2	Competențe digitale https://www.sbs-sme.eu/sites/default/files/publications/SBS_ecompetence%20brochure.pdf https://ied.eu/wp-content/uploads/2016/07/lfna27939enn.pdf
Anexa 3	Competențe lingvistice (limbi de circulație internațională: la finalizarea ciclului liceal standardul prevede atingerea nivelului, cel puțin B2) https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4
Anexa 4	Cadrul de competențe antreprenoriale https://www.oecd.org/finance/financial-competence-framework-for-adults-in-the-european-union.htm
Anexa 5	Cadrul de competențe în economia verde/economia circulară https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/dotcom/client_service/sustainability/pdfs/towards_the_circular_economy.ashx

2. DESCRIEREA OCUPAȚIONALĂ A CALIFICĂRII

2.1 Descrierea activității de muncă (200 de cuvinte) (conform CORM/ESCO/ISCO ș.a)

Activitățile _____ includ:

2.2 Arii de competență (etape, faze a prestării serviciului/producerii) și descriptorii	
1.	
2.	
2.3 Sectoare de activitate	
2.3.1 Operarea și dezvoltarea tehnologiilor	
2.3.2 Management	
Specializare	
2.3.3	
2.4 Mediul de lucru și specificul activității și riscurile profesionale	
2.5. Instrumente de lucru, echipamente, utilaje și materiale, soft-uri (Microsoft Office și soft-uri specifice)	
2.6 Calități personale necesare pentru muncă: abilități, caracteristici și cerințe specifice (după caz).	
2.7 Formare profesională inițială și continuă	
2.8 Cele mai răspândite denumiri ale ocupației profesionale (rom/eng/ru)	
2.9 Reglementări de exercitare a profesiei (naționale/internaționale)	
Legislația națională comunitară/internațională sectorială	
Directiva europeană privind profesiile reglementate: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32005L0036	
2.10 Norme și reglementări specifice (profesionale, etice, tehnice, de sănătate...)	
Cod de etică/deontologic	
✓ https://static1.squarespace.com/static/5a1c11b429f187706a88924d/t/60c1edc8c62bc32daf6d96f2/1623322056808/02+GBES+B+Ethics+Education+Standard+%28FINAL+-review+date+25.5.21%29.pdf	
✓ https://www.ecec.net/fileadmin/pdf/ECEC-Code-of-Conduct.pdf	

3. CERINȚE DE COMPETENȚE

3.1. COMPETENȚE TRANSVERSALE (CT)

http://keystart2work.eu/images/docs/o2-catalogue/O2_Catalogue_EN.pdf

Aria de competență (etape, faze ale prestării serviciului/producerii)	Competența	- Descriptori
		-
		-

3.2. COMPETENȚE GENERALE (CG) (transsectoriale și sectoriale)

Aria de competență (etape, faze ale prestării serviciului/producerii)	Competența	Descriptori
		-
		-

3.3. COMPETENȚE PROFESIONALE (CP)

Cluster opțional 1:		
Aria de competență (etape, faze ale prestării)	Competența	Indicatori/Descriptori

serviciului/producere)		
		-
		-
Cluster opțional 2:		
Aria de competență (etape, faze ale prestării serviciului/producere)	Competența	Indicatori/Descriptori
		-
		-

Anexa 15
la Metodologia de elaborare,
validare și aprobare a standardelor de calificare

FIȘA DE CONSULTARE CU PARTENERII SOCIALI

Titlul calificării profesionale:	
Confirmarea relevanței calificării profesionale	
Necesitatea calificării este justificată de solicitările elevilor/studentilor/șomerilor/alte părți interesate?	Da Nu
Calificarea este solicitată pe piața muncii în sectorul economic respectiv, inclusiv în următorii 3- 5 ani?	Da Nu
Standardul de calificare cuprinde toate ariile funcționale și asigură angajarea în câmpul muncii/continuarea studiilor?	Da Nu
Rezultatele învățării expuse în standardul de calificare reflectă necesitatea de competențe profesionale pentru absolvenți și piața muncii?	Da Nu
Conținutul tehnic al standardului de calificare corespunde cerințelor de calitate, limbajul utilizat este lipsit de ambiguități?	Da Nu
Standardul de calificare este relevant pentru formarea continuă?	Da Nu
Criteriile de evaluare și de certificare a rezultatelor învățării sunt credibile și fezabile?	Da Nu
Numărul și formularea rezultatelor învățării este rezonabilă?	Da Nu
În Grupul de lucru și în Comisia de validare sunt incluși experți reprezentanți ai părților cheie interesate?	Da Nu
Experiența membrilor grupului de lucru este relevantă și conform prevederilor cadrului normativ?	Da Nu
În baza analizei standardului de calificare:	
1. Confirm/contest relevanța calificării pentru piața muncii (<i>se alege unul din variante</i>)	Confirm Contest
2. Confirm/contest că standardul de calificare asigură continuarea studiilor/angajarea în câmpul muncii (<i>se alege unul din variante</i>).	Confirm Contest
3. Propun/recomand următoarele ajustări (<i>după caz</i>):	

*Semnătura partenerului social _____ N. P, funcția, instituția pe care o reprezintă Notă: <i>Se acceptă consultarea on-line a partenerilor sociali cu aplicarea semnăturii electronice</i>

*Anexa 16
la Metodologia de elaborare,
validare și aprobare a standardelor de calificare*

AVIZ DE VALIDARE/INVALIDARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE

Titlul calificării profesionale:		
Verificarea relevanței calificării profesionale		
Necesitatea calificării este justificată de solicitările pieței muncii?	Da	Nu
Calificarea este solicitată pe piața muncii în sectorul economic respectiv, inclusiv pentru următorii 3- 5 ani?	Da	Nu
Materialele utilizate în procesul de elaborare a standardului de calificare sunt relevante?	Da	Nu
Dovezile utilizate ca referință pentru inițierea unei noi calificări sau actualizarea standardului de calificare au fost consultate cu organismele/autoritățile responsabile din domeniul respectiv și au fost luate în calcul recomandările acestora?	Da	Nu
Standardul de calificare este elaborat în conformitate cu standardul ocupațional/standardul de competență?	Da	Nu
Rezultatele învățării expuse în standardul de calificare reflectă necesitatea de competențe profesionale pentru piața muncii?	Da	Nu
Validarea standardului de calificare		
Calitatea conținutului		
Conținutul tehnic al standardului de calificare corespunde cerințelor de calitate, limbajul utilizat este lipsit de ambiguități?	Da	Nu
Standardul de calificare este relevant pentru formarea continuă?	Da	Nu
Cunoștințele, care confirmă rezultatul învățării, corespund descriptorilor nivelului respectiv de calificare?	Da	Nu
Aptitudinile, care confirmă rezultatul învățării, corespund descriptorilor nivelului respectiv de calificare?	Da	Nu
Nivelul de responsabilitate și autonomie corespunde descriptorilor nivelului respectiv de calificare?	Da	Nu
Competențele relevante calificării, rezultatele învățării și criteriile de evaluare finală sunt prezentate coerent și consecvent și corespund cerințelor pieței muncii?	Da	Nu
Criteriile de evaluare și certificare a rezultatelor învățării sunt credibile?	Da	Nu
Condițiile de realizare a evaluării calificării sunt fezabile?	Da	Nu
Nivelul de competență minim de recunoaștere demonstrează deținerea de către absolvent a competențelor profesionale și corespunde cerințelor pieței muncii?	Da	Nu

Calitatea formatului	
Standardul de calificare cuprinde toate elementele structurale conform Metodologiei?	Da Nu
Titlul calificării corespunde Nomenclatorului/CORM-ului?	Da Nu
Nivelul de calificare corespunde Cadrului Național al Calificărilor?	Da Nu
Standardul de calificare conține competențele din standardul ocupațional/standardul de competență?	Da Nu
Standardul de calificare cuprinde toate ariile funcționale și rolurile calificării (pentru continuarea studiilor/angajare în câmpul muncii)?	Da Nu
Standardul de calificare conține competențe transversale, nivel minim de competență necesar de atins/demonstrat și module/discipline ce duc la formarea rezultatelor învățării?	Da Nu
Rezultatele învățării sunt aliniate la descriptorii de nivel CNC și este corect stabilit volumul studiilor (credite/ore)?	Da Nu
Numărul și formularea rezultatelor învățării este rezonabilă?	Da Nu
Calitatea procesului	
În grupul de lucru sunt incluși experți, reprezentanți ai părților-cheie interesate? Numele, funcțiile, instituțiile în care activează experții sunt indicate?	Da Nu
Experiența membrilor grupului de lucru este relevantă și conform prevederilor cadrului normativ?	Da Nu
A fost respectată Metodologia, prevederile cadrului normativ de referință și alte resurse informaționale actuale/relevante?	Da Nu
Dezvoltarea standardului de calificare s-a bazat pe cercetarea documentelor relevante conform nivelului și rolului calificărilor?	Da Nu
Recomandările experților au fost adoptate, negociate, considerate?	Da Nu
<p>În baza evaluării, Comisia de validare decide: <i>(se indică unul din următoarele răspunsuri):</i></p> <p>1) Comisia de validare confirmă relevanța calificării pentru piața muncii și avizează favorabil standardul de calificare;</p> <p>2) Comisia de validare solicită grupului de lucru să revizuiască proiectul standardului de calificare conform observațiilor/recomandărilor;</p> <p>3) Comisia de validare contestă relevanța calificării pentru piața muncii și respinge standardul de calificare.</p>	
<p>Semnăturile membrilor Comisiei de validare:</p> <p>Membru 1 (Nume, Prenume): <i>Semnătura:</i> <i>Data:</i></p> <p>Membru 2 (Nume, Prenume): <i>Semnătura:</i> <i>Data:</i></p> <p>Membru 3 (Nume, Prenume): <i>Semnătura:</i> <i>Data:</i></p>	

DOSARUL
pentru aprobarea standardului de calificare

În vederea aprobării standardului de calificare, coordonatorul grupului de lucru prezintă Ministerului Educației și Cercetării, pe suport de hârtie și în format electronic, următoarele:

1. Cererea, conform Anexei 18;
2. Dosarul standardului de calificare validat, care cuprinde:
 - 1) dovada relevanței calificării (anexa 13);
 - 2) lista persoanelor nominalizate pentru elaborarea standardului de calificare cu datele de contact (telefon/poșta electronică);
 - 3) standardul ocupațional/standardul de competență;
 - 4) standardul de calificare, coordonat cu ministerul de resort;
 - 5) avizul/Procesul verbal al Comisiei de validare;
 - 6) fișa de consultare cu partenerii sociali (1-3 fișe) (Anexa 15).
3. Anexe, după caz:
 - a) documente (în copie) care constituie dovezi utilizate în procesul de elaborare a standardului de calificare;
 - b) formatul - tip pentru introducerea calificării în RNC, după aprobare.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Doamnei/Domnului _____ (Prenume, Nume), Ministru

CERERE (model)

În conformitate cu prevederile ordinului Ministrului educației și cercetării nr.573/2022 privind aprobarea *Metodologiei de elaborare, validare și aprobare a standardelor de calificare*, Vă transmitem anexat Dosarul în vederea evaluării și aprobării standardului de calificare _____elaborat/actualizat

(denumirea standardului de calificare)

în baza Ordinului MEC nr.____ din_____privind formarea grupului de lucru pentru elaborarea standardului de calificare.

Transmitem anexat la prezenta cerere documentația întocmită în conformitate cu cerințele cadrului normativ și metodologic de referință.

Îmi exprim consimțământul ca datele cu caracter personal prezentate să fie prelucrate în conformitate cu *Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal*

(semnătura)

Conținutul Dosarului (copiile după actele legalizate, după caz):

1	Dovada relevanței calificării
2	Lista persoanelor nominalizate pentru elaborarea standardului de calificare cu datele de contact
3	Standardul ocupațional/standardul de competență
4	Standardul de calificare, coordonat cu ministerul de resort
5	Avizul Comisiei de validare
6.	Număr de fișe de consultare cu partenerii sociali (Anexa 15)
7.	Anexe

Conținutul Dosarului, în format electronic, a fost expediat la adresa electronică cancelaria@mec.gov.md și calificare.edu.md@gmail.com

Cu stimă, _____(Nume, Prenume)

Telefon de contact _____

Adresa electronică _____

Data _____